מג:

תשבו תשבו לגזרה שוה נאמר כאז תשבו

ונאמר במלואים יתשבו מה להלן ימים ואפי׳

לילות אף כאן ימים ואפילו לילות: ערבה

שבעה כיצד: ערכה בשביעי מ"ם דחיא שבת

א"ר יוחנן יכדי לפרסמה שהיא מן התורה

אי הכי לולב גמי לידחי כדי לפרסמו שהוא

מן התורה לולב גזרה משום דרבה אי הכי

ערבה נמי נגזור ערבה שלוחי בית דין מייתי

לה לולב לכל מסור אי הכי כל יומא גמי

לידחי אתָי לפּקפּוקי בלְולב ולידחי ביום טוב

ראשון לא מוכחא מלתא אמרי לולב הוא

דקא רחי ולידחי בחד מהגך כיון דקא מפקת

לה מראשון אוקמה אשביעי אי הכי האידנא

נמי לידחי אנן לא ידעינן בקיבועא דירחא אינהו

דידעי בקיבועא דירחא לידחי כי אתא בר הדיא

אמר בלא איקלע כי אתא רבין וכל נחותי אמרי

איקלע ולא דחי ואלא קשיא אמר רב יוםף מאן

לימא לו דערבה בנטילה דלמא בזקיפה

איתיביה אביי לולב וערבה ששה ושבעה מאי

לאו כלולב מה לולב בנמילה אף ערבה בנמילה

מידי איריא הא כדאיתיה והא כדאיתיה

איתיביה אביי שבכל יום מקיפין את המזבח

פעם אחת ואותו היום שבע פעמים מאי לאו

בערבה לא בלולב והא אמר רב נחמן אמר

רבה בר אבוה בערבה א"ל הוא אמר לך

בערבה ואנא אמינא בלולב אתמר ר' אלעזר

אומר בלולב רב שמואל יוֹבר נתן] אמר ר'

חנינא בערבה וכן אמר רב נחמן אמר רבה

בר אבוה בערבה א"ל רבא לרב יצחק בריה

דרבה בר בר חנה יבר אוריא תא ואימא לד

מלתא מעליתא דהוה אמר אבוך הא דתנן

יכל היום מקיפין את המזבח פעם אחת ואותו

היום מקיפין את המזבח שבע פעמים הכי אמר

אבוך משמיה דר' אלעזר בלולב איתיביה

סלולב דוחה את השבת בתחלתו וערבה בסופו ₪

פעם אחת חל שביעי של ערבה להיות בשבת

והביאו מרביות של ערבה מערב שבת והניחום

בעזרה והכירו בהן בייתוסין ונטלום וכבשום

תחת אבנים למחר הכירו בהן עמי הארץ

ושמטום מתחת האבנים והביאום הכהנים

וזקפום בצידי המזבח לפי שאין בייתוסין מודים

שחיבום ערבה דוחה את השבת יאלמא

בנטילה היא תיובתא ואלא נדחו כיון דאנן

לא דחינן אינהו נמי לא דחו והא יום מוב

הראשון דלדידן לא דחי ולדידהו דחי

ל) [לקמן מה.], ב) רש"ל,ג) [ברכות יב.], ד) [לקמן

מה.ז. ל) ומוספי רפיינו.

מינון, ש) [מוטפ לפ גן, ו) [ויקרא כג], ו) דירחא לדידהו כו' הד"א כו' כשתי

מוכות הס"ד ומה"ד דלדידו

כו׳ ושייך לכאן,

ה א מיי' פ"ז מהלכות לולב הלכה כא:

ב טוש"ע א"ח סי׳ תכח סעיף א: ג מייי שם הלכה כג: א ד מיי׳ שם הל׳ כב:

רבינו חננאל

בסוכה כתיב בסוכות שבעת ימים. חשרו ולילה שבעת ימים. מה במלואים לילות כבימים, אף בסוכה חייבין . לישב בה לילות כימים. ערבה יום שביעי כו׳. ערבה בשביעי מאי טעמא יוחנן כדי לפרסמה שהיא מז התורה כו'. ופשוטה היא. ואסיקנא אמרי כיון דאפיקתיה מראשון אוקמה אשביעי. ואקשינז אי הכי שערבה מן התורד היא שתהא ביום שביעי ניטלת. תדחה שבת אצל בקביעא דירחא, ויודעים . שבודאי היום יום שביעי שברו אי היום יום שביעי של חג הוא. והנה ר׳ אבין וכל נחותי מערבא . אמרי איהלע יום שביעי של חג בשבת, ולא נטלו בו ביום ערבה. ועלתה בקשיא. ושני רב יוסף. בקשיא. ושני וב יוסן-, כיון דלא אשכחן דכתיב לקיחה בערבה בפירוש, כי בהלכה מפורש מצות . מצוותה וקיום היא, בזקיפה, ולפיכך לא הוצרכנו לנטילת ערבה, והלכך לא דחי נטילתה שבת. ומותיב אביי ממתני׳ דקתני לולב וערבה, מה לולב בנטילה אף ערבה בנטילה. ומשני לא הא בנטילה. ומשני לא הא כדאיתה והא כדאיתה, לולב בנטילה וערבה בזקיפה. ואסיקנא אמר ר׳ בוקיפה הסיקנא אמו ד אלעזר הא דתנן אותו היום היו מקיפין את . המזבח שבעה פעמים. המובח שבעה פעמים, בלולב. ומותבינן מיהא דתניא לולב דוחה את השבת בתחלתו וערכה שביעי של ערבה להיות בשבת. והביאו מורביות של ערבה מערב שבת והניחום בלשכה כו', עד ושמטום ומזתחת האבנים והביאום וזקפום בצידי המזבח לפי שאין ביתוסין מודים שחיבוט ערבה הודים שודיבוס עובה דוחה את השבת. והא חיבוט דכי נטילה הוא, ואמאי אמרת בזקיפה. ופרקינן לעולם יום שביעי של ערבה מן התורה, וכל מילתא דאנן בני חוצה לארץ לא דחינן ליה אינהו נמי בני ארץ ישראל לא דחו ליה. איני. ישו אל לא דווו ליה. איני, והא לולב שחל להיות יום טוב ראשון בשבת

דלדידהו דחו.

תשבן תשבו לגורה שוה. לא לגמרי יליף ממלואים דהתם אי אפשר לישן בעזרה כמו בחלר שהיה במקום עזרה דגמירי (סוטה ד' מא:) אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד ואילו

> ולמחרת אינה מצוה לכל אדם אלא הכהנים מקיפין בה את המובח כדפי׳ בקונטרס דישראל אין יכולין להקיף כדתנן פ"ק דכלים (מ"ח) דאין ישראל נכנס בין האולם ולמזבח ולכך הולרך בקונטרם לטעם זה שהכהנים מקיפין ואין ישראל שכן מוכח הלשון דקאמר לולב לכל מסור ועוד הבאת שלוחי ב"ד מה יש לו להועיל ועוד דא"כ ליתקן נמי בלולב שיביאום שלוחי ב"ד ולידחו אלא ודאי הדבר תלוי בוה שהכהנים זריזין הן ולא אתו לידי חילול שבת אבל לולב דלכל מסור כיון דלא דחי בישראל בכהנים נמי לא דחי ומיהו קשה דפריך האידנא נמי לידחי והאידנא ערבה לכל מסורה ובקונטרס דחק לפרש לידחי ויטלוה ויחבטוה שלוחי ב"ד:

> לא איקלע. שהיו מעברין אלול או אחד מן החדשים כשהיו רואים שאירע בשבת שביעי של ערבה והכי אמר בירושלמי ר' סימון מפקד לאלין דמחשבין הבון דעתכון דלח חתי תקעתא בשבתא ודלא אתא ערבתא בשבתא ואי דחיקתון עבדון תקעתא ולא תעבדון ערבתא משמע דחיים טפי יום ערבה מתקיעת שופר ולולב וגם עכשיו אנו מחשבין דלא מיקלע יום ערבה בשבת ואשופר ואלולב לא חיישינן אע"פ שיום ראשון דאורייתא ותימה דאיום ערבה שהוא זכר למקדש בעלמא חיישינן ואהני דאורייתא לא חיישינן וי"ל דאין הכי נמי דהני דכתיבי בהדיא לא אתי לפקפוקי בהו בשאר שנים אבל ערבה דרבנן חתי לפקפוקי בה ועוד דמספק עבדינן תרי יומי וכי מיקלע יום רחשון בשבת חין שופר בטל לגמרי דתוקעין בשני אע"ג דכי באו עדים קודם המנחה לא עבדי בא"י אלא חד יומא מ"מ בחולה לארץ עבדינן תרי יומי אבל שביעי של ערבה דליתא אלא חד יומא דלא אפשר למיעבד השמיני על הספק לפי שהוא י"ט אם היה בטל לגמרי

משתכת תורת ערבה: והביאו מרכיות של מע"ש. כאן לא היו

מתנין כל מי שיגיע בערבה של חבירו הרי הוא במתנה כדתנן גבי לולב למ"ד בפירקין דלעיל (דף לד.) ערבה הלכה למשה מסיני לא גמרי משלכם ולאבא שאול נמי דדרש

מדכתיב ערבי אחת ללולב ואחת למקדש אלמא בעי משלכם גבי מקדש כמו לולב מ"מ גבי לולב שכל אחד מביא לולבו להר הבית והחזנים מקבלין מידם היו לריכין להתנות אבל ערבה שלוחי ב"ד מייתו לה ואין אחד מהן זוכה בה עד למחרת בשבת ועוד דהכהנים מקיפין את המובח ולא היו כל כך מרובים ועוד דוריזין הן: אמרי

והם היתה ידם עם הפרושים: ו**הביאום הכהנים ווקפום כו**'. אבל ישראל לא היה נכנס בין האולם ולמובח. ומדקתני חיבוט

משבו. יומס ולילה ולולב מצותו שעה אחת שלא נאמר בו אלא לקיחה: מאי טעמא דוחה. ולא גזור בה כי היכי דגזור בלולב דהא הכא נמי ליתא מן התורה בגבולין כשאר ימי החג לגבי לולב ואמאי לא גזור כאן אסור לישן חוץ לסוכה: שלדוחי בית דין מייתי לה. מע"ש בה במקדש: לפרסמה שהיא מן הסורה. לפי שאינה מפורשת מן

התורה בהדיא שבקו לה רווחא למידחי שבת חד יומא כדי לפרסמה שמן התורה היא: לולב נמי נידחו. בשאר ימים במקדש כדי לפרסמו שהוא מן התורה כל שבעה דהא לא מפרשא בהדיא דאיכא למיטעי ולמימר דהאי ושמחתם לפני ה' שבעת ימיסי לאו שמחת לולב קאמר: שלוחי בית דין מייתי לה. מע"ש ולמחרת חינה מצוה לכל אדם אלא כהנים המקיפין בה את המזבח: **אי הכי.** דליכא למיגזר בה מידי והוא כל שבעה במקדש מן התורה: כל יומא נמי. דאיקלע בשבת נידחי מאי שנא חד יומה ותו לה: חתי לפקפוקי בלולב. לזלזולי בלולב משום דלא דחי בלולב אלא בחד יומא והא דחי כל יומא אתי למימר לולב לאו מצוה חשובה היא: ולידחי. ערבה בי"ט ראשון כלולב: לאו מוכחא מילחא. דמשום ערבה הוא דמיפרסם שהיא מה"ת דאמרי משום דנתנה לדחות אלל לולב נדחית אף אצל ערבה ועיקר משום לולב הוא: בחד מהנך. באחד משחר הימים: חוקמה חשביעי. יום מסויים או ראשון או אחרון: האידנא נמי. לאחר חורבן דעבדינן ערבה חד יומא כדאמרינן לקמן (ד' מד.) מנהג נביאים היא בגבולין כיון דליכא למיחש מידי לידחי בשביעי ויטלוה ויחבטוה שלוחי בית דין לפרסמה שהיא במקדש מן התורה שהרי לא גזרו עליה בשביעי ולאחר חורבן מי גזר עליה: לא ידעינן בקביעה דירחה. ושמה חין שביעי שלנו שביעי: לא איקלע. הס מעברים את אלול או אחד מן החדשים כשרואין שיארע שביעי בשבת: וכל נחותי. כל הסיעה שירדו מא"י לבבל ושעלו מבבל לא"י וחזרו: מאן לימא לן. דערבה במקדש בנטילה דלידחי השתח ערבה חיסורא מדרבנן זכר למקדש דנידחי שבת: דלמת בוקיפה. לח היו נוטלין חותה ביד אלא זוקפין אותן בלידי המובח לחוד כדתנן במתני' והשתא ליכא מזבח היכא מקפה: ואותו היום. בשביעי מדקתני פעס אחת ושבע פעמים ש"מ הקפה ברגל סביב המזבח הוא ובמה מקיפין לאו בערבה:

לא בלולב. מקיפים לאחר שוקפו

הערבה סביב המובח: בסחילתו.

בי"ט ראשון: וערבה בסופו. בשביעי: אמרי בי"ט ראשון: וערבה בסופו. בשביעי: מרביום. נטיעות: והכירו בהן בייחוסין. הרגישו תלמידי בייתוס והן לדוקים ואינם מודים בערבה שאינה מפורשת מן התורה: וכבשום. טמנום כמו בהדי כבשי דרחמנה למה לך במסכת ברכות (דף י.). וי"מ כמו יכבוש עונותינו (מיכה ז) יכסה כסית כל חטאתם סלה (מהלים פה): מחת האבנים. ויודעים הם בחכמים שלא יטלטלו למחר האבנים: עמי הארץ. שלא היו בקיאים באיסור טלטול

ערבה מכלל דביד נוטלין אותה ומנענעים ומקיפין בה הכהנים את המובח ברגליהם ואחר כך זוקפין אותה: **ואלא לידחי**. כיון דבנטילה הוה יש לעשות לו זכר למקדש ולידחי שביעי דילה שבת: כיון דאנן. בגולה לא דחינן משום דלא קים לן בקביעא דירחאיי.

תורה אור השלם 1. ופַתַח אֹהֵל מועד ינִשְבוּ יוֹכָּים וּשְׁמַרְתֵּם שָׁבָעַת יָמִים וּשְׁמַרְתֵּם אָת מִשְׁמֶרֶת יִיָּ וְלֹא תָמוּתוּ כִּי כַן צְוֵיתִי: ויקרא ח לה

מוסף רש"י

בערבה. לאחר זקיפת מורביות מוסבות למזכח, מקיפין בסעיפות סביב למזבח חריות של ערבה בידיהם פעם אחת בכל יום ושבע לאותו יום. להכי גמירי לה (סדור רש"י